

Redacció y Administració
Perla, 2. Reus
Telefon núm. 168

FOMENT

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
REUS. (Pla) 150 al mes
Fora. 150 al trimestre
Extranjer. 150 al trimestre
Número solt 5 centims

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VII REUS, dijous 19 de Desembre de 1912 Num. 296

GRAN HOTEL DE LONDRES

AGUSTI CASANOVAS

Coixes a tots els trens Plassa de Prim REUS Telefon núm. 29

GRAN HOTEL PARIS-CONTINENTAL

Plassa de Prim 3, REUS. Telefon 76

Propietari: A. PEDROLA

Magnífics departaments per familia. Servey especial de primer ordre per grans bodes y banquets. Luxosos salons independents. Cuina la més selecta. GARAGE PER AUTOMOVILS.

L'acció dels nacionalistes republicans al Municipi

ESCRIT D'OPOSICIO DE LA MINORIA ALS PRESSUPOSTOS MUNICIPALS

(Avens de la sessió de la Junta Municipal celebrada ans d'ahir y ahir)

ESPECTACLES

A la Junta Municipal:

Opinant los infrascripts, vocals d'aquesta Junta, que els Pressupostos municipals son una perfecta manifestació de les aspiracions y programa econòmic dels elements que exerceixen lo govern de les ciutats, deliberadament han volgut deixar lo Projecte de Pressupost a la iniciativa de la majoria consistorial que per raó de la força numérica exerceix de fet lo govern del nostre Municipi ab lo propòsit de dissentirlos en l'Ajuntament; però com que l'intent no podia produir una perturbació d'ordre lo poc temps després disposava per a la tramitació legal, s'han amparat en lo seu càrreg de Vocals d'aquesta Junta per a complir ab lo seu deure y per a no venen a exposar avuy la seva opinio sobre l'esmentat Projecte de Pressupost ordinari per a 1913, com a fonament y defensa de les esmenes que sotmeterán a la consideració dels senyors Vocals associats, si malgrat lo dit s'aprova la totalitat.

La riquesa, lo benestar y el progrés dels municipis, estan en íntima relació ab la pulcritud y ordre que s'imprimeix en lo normal desenvolupament de les funcions administratives. Tota negligència en aital materia, necessàriament ha de produir conseqüències lamentables y com que la marxa y situació dels Ajuntaments se reflexa en totes les manifestacions de la vida de la ciutat, d'aquí que tots los economistes recomanen la més escrupolosa atenció en la formació dels pressupostos, per entendre que són lo veritable esquelet de la vida municipal, la base en que descansa la sort del municipi.

Per xòs intolerable la existència de lleys prohibitives, per lo centralisat de les iniciatives, per lo voluntarisme de les impetruoses i concrets de la competèncio, per lo reconeixement de la vigència de les lleys municipals, per lo obstaculo que una garantia, donades les condicions en lo qual se utilitzen para l'ús de les lleys, impedeix únicament de que se fessin lo que les lleys impeditament no permeten, per lo qual no s'han de fer manaments de la ley municipal y los reglaments de comptabilitat se curaven fidelment, resultant, aquesa bé

impossible que els Ajuntaments arriben sin al estat en que's troben la majoria d'ells. Desgraciadament lo municipi de Reus as veu, per causes diverses, en una situació ben poc fatigosa. Segons dats recollits a comptadoria, lo nostre Ajuntament se troba agobiat per un deute de més de vuit milions de pessetes, distribuït en la forma següent: Deute a particulars. Ptes. 1.177.695,50 Deute per Contingent provincial, suma a proxima. 1.500.000 Deute per atrasos de Consums, suma a proxima. 5.500.000

Si els Ajuntaments que han consentit o fomentat aquest deute municipal haguessin prestat l'atenció que mereix la comptabilitat legislativa y judicial, a bon segur que no ens trobaríem en la enguñosa situació que resumí gràficament lo senyor president de la secció de Foment al dir que "l'Ajuntament de Reus no téna crédit per un raó de guix. Si s'hagués seguit un rígit mètode de previsió, potser l'Ajuntament no tindria encara tants emplaats, potser no s'haurien realitzat tan impremeditadament certes millors urbanes; enténem que si y en més escala si la previsió hagués seguit norma de conducta en los administradors del nostre municipi; però de lo que estem convençuts es de que avuy ens trobaríem forta y en situació de realitzar ab més profit y econòmic com a acció normal de la vida del municipi y no éem a esforços suprem per aparentar una riquesa que no tenim, ab lo qual comprometem l'avenir y posem la ciutat en perill d'estanyar-se y aturarse per l'argués anyades.

Hem fet, per exemple, uns emplaats molt inútils, perquè negarho? Però com que l'Hisenda municipal no estava preparada, com que la vida econòmica del municipi no era regular, tinguerem de contractar en condicions altament oneroses, empiorant encara més la situació. S'ha volgut darrerament construir una plassa marcat y s'ha anat a la realització de l'idea sense tindre en compte totes aquelles regles de previsió que la curiosa administració aconsella; sense tindre en compte, potser, que's comprometia definitivament lo nostre crédit y

que's restaven probabilitats d'èxit a tota altra combinació financiera que's volgués intentar com a base indispensable per a la regeneració de la nostra ciutat municipal.

Realitzades aquestes millores que hem citat a títol d'exemple, com a fruit de la potència econòmica del Municipi, haurien costat algunes mils pessetes menys; no haurien compromés lo crédit municipal y en lloc d'esser para l'avenir un verader obstaculo a la vida econòmica de l'Ajuntament, haurien sigut llevat de progrés y prosperitats.

Es necessari, doncs, que al arribar lo moment d'aprovar uns nous pressupostos, tinguem en compte tots aquestos antecedents y pensem seriosament en l'avenir. La vida de fecció de l'Ajuntament de Reus, no pod durar. Ha de vindre dia que un accident qualsevol provocarà un conflicte de greus conseqüències para la ciutat. L'Ajuntament de Reus no pod viure, com viuen alguns Ajuntaments vilatans, de la tolerància del Delegat d'Hisenda y de la paciència dels acreedors. L'Ajuntament de Reus té de viure la vida normal y reposada que correspon a la importancia de la nostra ciutat y per això cal cercar noves orientacions, les precis seguir nous camins para trobar terreny ferm abont cimentar la base de la regeneració de la nostra Hisenda y la reconquesta del nostre crédit. Aquesta base la trobarém ab la cooperació de tots los ciutadans. No pod ésser, no es pràctic que los administradors visquin en constant divorci ab los administrats; s'ha de buscar la manera de despertar en nostros coneixements la conciencia d'aquells elements deures de la ciutadania que obliguen a sentir interès y amor per aquells problemes municipals que a tots los ciutadans afecten d'una manera directa. S'ha de conquistar aquesta col·laboració popular fins a costa dels majors sacrificis y, para conseguirho, precisa coneixer la psicologia del nostre poble tant com les seves costums y potencies contributiva.

d'aquell esperit de sacrifici que reclama la prosperitat del Municipi.

Com han de soportar resignadament noves càrreges, si venen que ab los pressupostos migrats y raquitos que han regit s'ha organiat un exercit d'empleats, s'han realiat millores que responen a una necessitat imperiosa y l'Ajuntament ha regit ab relativa esplendidesa?

Lo poble no ho té en compte que tot això s'ha fet a expenses del crédit municipal y que ha motivat un deute fabulós, y com que no ho té en compte y no's poden aixecar castells en l'aire si no que es precis edificar sobre la terra, s'imposa realisar un detingut estudi para dibuixar un plan que's conquistí la col·laboració de tots los ciutadans, y secret d'aquest plan, al nostre entendre, consisteix en fer arribar la veritat para a coneixement de tot lo poble y demostrarli ab tots que se segueixen noves orientacions, fent que l'Ajuntament visqui dintre'l regim de modestia que la realitat imposa, sacrificant lo pressupost de gastos fins a reduirlo, de moment, a les partides extrínsecament indispensables sense que'n sofreixi l'equitat y la justicia y sense que les reduccions pugain produir la més petita perturbació en la vida normal de la ciutat.

Conseguida una economia positiva, allavors caldria treballar encara para augmentar los ingresos fins arribar als que corresponen a la importancia de la nostra població y a establir un marge diferencial que ens portés a la extinció del deute y a la reconquesta del crédit. Més, para això, calen noves iniciatives, es necessari descobrir noves fonts d'ingresos sense necessitat de recorre al socorregut procediment de les contribucions directes, a les quals, ara per ara, se mostra refractari lo nostre poble.

Pero es que Reus, una població de la importancia de la nostra, rica y próspera, no pod oferir medis d'ingrés sense gravar directament als seus veïns? Estem fermament convençuts de que adreçant a les costums de Reus les orientacions municipalistes d'altres Ajuntaments, usant de les facultats que les lleys otorguen als municipis para realisar especulacions de caràcter industrial, trobaríem manera d'aconseguir l'ideal hermós de la regeneració de la nostra Hisenda comunal.

No es la present ocasió oportuna para la detallada exposició de teories que únicament los qui les conceben poden tindre fe en ferles triomfar en la pràctica. Si no dia arriba a tenir prou preponderancia l'ideal que sustenten los firmants para influir en lo govern de la ciutat de manera que permetés lo lògic y normal desenvolupament de properes iniciatives fins a poguerles dirigir en totes modalitats y evolucions, no titubarem en assajar plens d'entusiasme y amor per Reus, les orientacions que's deriven del criteri que tenim format del complex problema de la vida municipal.

Resumint lo anteriorment exposat, entenem los firmants: Primer. Que els pressupostos deuen ésser absolutament sincers y fidedignes que les diferents partides no resultin ficcions com han resultat fins ara.

Segon. Que s'han de reduir los gastos y s'ha de procurar augmentar los ingresos para evitar la fatiga de l'Ajuntament y reconquistar lo crédit perdut. Tercer. Que com a base preliminar de la confecció d'un pressupost s'ha de concertar ab l'Estat lo pago d'atrasos para posarnos a cobrir los camens de la justicia y sense que les reduccions pugain produir la més petita perturbació en la vida normal de la ciutat.

Quart. Que s'ha d'anar directament a l'extinció del deute a particulars per que ademés de constituir una vergonya para l'Ajuntament, obliga a contractar constantment en condicions oneroses. Lo projecte de pressupost que ha presentat l'Ajuntament a la Comissió d'Hisenda, respon a les orientacions que quedem esbossades. Entenem que no

La Comissió d'Hisenda ha seguit les petjades de les seves antecessores, ha emplat la mateixa pauta vella y arcaica que les necessitats d'una sana renovació reclamen modificar. No s'ha fet més que rectificar números de pressupostos anteriors y ab tan poca atenció al nostre entendre, que impedeix major rapidesa a la desfeta econòmica de l'Ajuntament.

Intentarem demostrarho analisant lo pressupost:

CAPITULS D'INGRESSOS
Lo pressupost d'ingresos es literalment igual al de l'any anterior, salvant una petita reducció en lo repartiment venial. La Comissió autora del projecte no ha tingut en compte l'ample camp que ofereix la ley substitutiva de l'Im-

post de consums y ha acceptat los procediments establerts oblidant que l'any anterior la premura del temps obligà a adoptar aquells medis estrictament indispensables pera aprofitar en l'any 1912 los beneficis de la llei esmentada. No's feu gran cosa més que canviar la lletra dels pressupostos antics pero conservant tot lo seu esperit. Se feu aixís perquè no era possible ferho d'altra manera y tenint en compte los senyors regidors y ab la promesa de que durant l'any se faria un detingut estudi de la nova llei pera aplicarla fidelment, toleraren lo pressupost de l'any 1912.

L'any anterior podiem acullir ab tolerancia la partida de 15.000 pessetes que ab un procediment massa tortuós pera esser acceptat pels esperits legalistes recompensava lo suprimint impost de consums sobre'l peix fresco de mar y riu; podiem transigir ab lo repartiment vehinal orfe de les indispensables condicions de procediment, perquè no hi havia manera de substituir de cop y volta lo repart de consums; pero ara no existeix cap raó que obligui moral ni legalment a acceptar les dues indicades partides del pressupost d'ingressos.

Trobantse desgravada l'especie peix fresco de mar y riu, considerem difícil l'arbitrar la cantitat consignada, tota vegada que no deu persistir lo contracte actual ab lo gremi de venedors de peix pera l'arrendament de taules en lo mercat perquè la practica ha demostrat que porta involucrat un privilegi que atenta a la lliure competencia y cohi-

beix lo dret de tots los ciutadans a exercir l'industria d'expeders de peix. Aixís mateix considerem difícil la realització del repart vehinal perquè havent-se de subjectar a les formalitats de la Llei Municipal, formalitats que difícilment podran omplirse, y essent refractari lo vehinat an aquest impost, pod fracassar per causes diverses.

La Comissió d'Hisenda no sols no té en compte aquestes llògiques consideracions, sino que per patents y repart segueix consignant 170.000 pessetes a pesar de que en los dos anys que está establert lo repart no s'ha arribat a recaudar 120.000 per any.

Malgrat lo dit, no perseguim crear dificultats a la Comissió d'Hisenda y per xó no presentarem cap esmena al pressupost d'ingressos pera demanar la supressió de les esmentades partides; no perseguim més que salvar la nostra responsabilitat legal y moral votant en contra del pressupost d'ingressos.

CAPITULS DE GASTOS

Lo somer exámen de les modificacions que s'han introduit en los gastos demostra, al compararlos ab los de 1912, que'l pressupost que's discuteix no pod fer més que augmentar lo deute municipal. S'han rebaixat y fins anulat moltes consignacions, pero la quasi totalitat eren consignacions nominals que no's gastaven y en cambi quasi tots los augments que s'han establert resultaran gastos efectius:

Pera major claretat intentarem demostrarho estudiant les supressions classificantles en nominals y efectives:

	Totals	Nominals	Efectives
Capítul I. Article quint. Se rebaixen Ptes. 500'— perquè no se'n gasten mes de mil que queden consignades.	500'—	500'—	
Cap. I. Art. seté. Se rebaixen Ptes. 250'— per no gastarse la consignació.	250'—	250'—	
Cap. I. Art. vuité. Se rebaixen Ptes. 6.750'— per no ser necessaries les 20.000 que's consignaven.	6.750'—	6.750'—	
Cap. III. Art. cinqué. Se rebaixen Ptes. 12.570'— que's consignaven pera la reconstrucció de la coberta de les carniceries, que no's gastaven y que ara van consignades al pressupost extraordinari.	12.570'—	12.570'—	
Cap. III. Art. nové. Se rebaixen Ptes. 12.750'— de les 17.500 que hi havia consignades pera reparació de bombes y motors, pero com que queda suficient consignació pera lo que normalment se gasta, resulta rebaixa nominal.	12.750'—	12.750'—	
Cap. VI. Art. primer. Se rebaixen Ptes. 2.000'— per entreteniment d'edificis, pero com que normalment no's gasta més que la partida consignada, resulta una rebaixa nominal.	2.000'—	2.000'—	
Cap. VI. Article segón. Se rebaixen Ptes. 500'— perquè no arriben a gastarse les 500 que queden consignades.	500'—	500'—	
Cap. VI. Article tercer. Se rebaixen Ptes. 7.000'— de les 15.000 que hi havia consignades, perquè no's gasta més que la consignació que ara's proposa, rebaixa nominal.	7.000'—	7.000'—	
Cap. VI. Article quart. Se rebaixen Ptes. 1.600'— de les 4.500 pera cloaques perquè no's gasta ni de molt la consignació que's fixa.	1.600'—	1.600'—	
Cap. VI. Article seté. Rebaixa de Ptes. 20.170'— perquè no s'arriba a gastar les 20.000 que queden pressupostades.	20.170'—	20.170'—	
Cap. VI. Article vuité. Rebaixa de Ptes. 2.000'— perquè no's gasta la consignació fixada.	2.000'—	2.000'—	
Cap. VI. Article nové. Se rebaixen Ptes. 1.500'— de les 2.500 consignades per material de llibres, y com que's gastava tota la consignació, es rebaixa efectiva de.	1.500'—		1.500'—
Cap. VI. Article 11. Se rebaixen Ptes. 500'— de les 1.500 consignades que no's gasten.	500'—	500'—	
Cap. IX. Article nové. Se rebaixen Ptes. 3.000'— de les 5.000 consignades per expropiacions perquè normalment no's gasten.	3.000'—	3.000'—	
Cap. X. Article nové. Se rebaixa tota la consignació, perquè d'ella normalment no se'n gasta res.	50.000'—	50.000'—	
	120.990'—	119.490'—	1.500'—

Pod dirse, doncs, vist aquest resum, que aquestes economies de 120.000 pessetes (cent vint mil) son ilusories, son nominals, no son més que un joc de números. Passarem ara a estudiar los augments, classificantlos en nominals y efectius, prescindint d'aquells que, com la consignació pera'ls empleats de l'Administració d'Arbitris, resulten ilusoris perquè ja cobraven los seus habers encara que no tinguessin consignació expressa en lo pressupost.

Capítul I. Article primer. Augments:

	Totals	Nominals	Efectius
Agutzils 360'— ptes.			
Guardia distingit 274'25 "			
Oficial d'arbitris 180'— "			
Empleats de secretaria 790'— "			
Augment de personal en la recaudació d'arbitris 5000'— "	6.604'25		6.604'25
Cap. I. Art. 6. Augment efectiu pera gastos de quintes.	500'—		500'—
Cap. III. Art. 1. Augment de 6000 ptes. que no titubejem en reputarlo efectiu en quant a vuit mesos ja que aquest any s'ha fet lo gasto durant quatre mesos.	6.000'—	2.000'—	4.000'—
Cap. III. Art. 3. Augment d'una plassa de guarda passeig.	552'—		552'—
Cap. IV. Art. 4. Augment per lloguer d'edificis escolars, que classifiquem mitat efectiu y mitat nominal perquè fa ja alguns mesos que ja's paga l'augment.	2.200'—	1.100'—	1.100'—
Cap. IV. Art. 5. Augment per premis y subvencions, que pod resultar nominal.	700'—	700'—	
Cap. IX. Art. 3. Augment per festejos públics que pod resultar nominal.	5.738'75	5.738'75	
Cap. IX. Art. 5. Pera pago d'interessos y amortisació del Empréstit, que es augment efectiu.	38.000'—		38.000'—
Cap. IX. Art. 8. Augment pera lloguer casa quartel de la guardia civil, que pod resultar nominal.	3.700'—	3.700'—	
Augment per impost sobre béns de les corporacions jurídiques.	750'—		750'—
Cap. X. Art. 4. Pera comensar les obres de reforma de la Casa comunal se consignen 20 mil pessetes que considerem nominals.	20.000'—	20.000'—	
Cap. X. Art. 5. Per construcció de sepultures, augment que pod resultar nominal.	9.341'35	9.341'35	
Cap. X. Art. 6. Per perllongació del Passeig de Sunyer, gasto que pod resultar nominal.	25.000'—	25.000'—	
Cap. X. Art. 8. Per una claraboira al Mataro, gasto que pod resultar nominal.	2.000'—	2.000'—	
	121.086'85	69.580'10	51.506'25

Resumint lo exposat en aquestos estats, resulta que's proposa una economia nominal de 120.000 pessetes y un augment nominal de gastos de 70.000 pessetes. La diferencia de 50.000 pessetes que donen aquestes dues quantitats, será l'augment del déficit ab que's saldará lo pressupost de 1913 en comparació al déficit que donará lo pressupost vigent. Aquest càlcul se comprova dient que's proposa un augment de gastos de 51.500 pessetes y una economia efectiva de 1.500.

Per lo tant, podem afirmar d'una manera absoluta que'l pressupost que discutim es molt pitjor als anteriors, perquè sobrepassarà an aquells en augment lo déficit municipal. Hem dit en 50.000 pessetes perquè tenim l'esperansa de que la Secció de Foment y de Hisenda no realitzaran les obres que tenen projectades. Pero si se'n realisa alguna, tot lo seu import s'haurá d'ajuntar a les 50.000 pessetes abans dites, perquè ja s'haurá vist que nosaltres reputem augments efectius aquells que previament ho resulten.

Després de lo exposat respecte lo pressupost de gastos, devem declarar que som contraris del mateix. Pero aquesta declaració no vol dir que signem contraris de tots los augments efectius que's proposen.

Som contraris dels gastos superflus, pero defensarem tots aquells que vagin informats per un recte esperit d'equitat y de justicia y tots aquells que responguin a una necessitat urgent. Pera gastos d'aital naturalesa, no sols acceptem los augments que's proposen, sino que censurem la mesquinesa de la Comissió autora del projecte, de la mateixa manera que censurem la seva esplendidesa en aquelles altres que la necessitat no's justifica.

En lo capítul pera obres de reforma y noves construccions, impugnem les consignacions pera obres de reforma de la casa comunal y demanem la reducció de lo consignat pera perllongació del passeig de Sunyer, perquè aquestes reformes, al nostre entendre, com no tenen un caracter d'urgencia, denen realitzar-se en epoques d'esplendor y no quan l'Ajuntament no té crèdit per un sac de guix... En cambi, demanem l'an-

ment de la consignació pera la construcció de cloaques y assil nocturn, perquè l'estat del canal de la nostra població es un veritable flagell pera la salut pública, y es una vergonya que'ls pobres indigents hagin de dormir a la via pública per manca d'un assil ont acullirse. La perllongació del passeig y les obres de casa de la vila no representen res davant de la necessitat imperiosa de sanear lo subsol ont radica'l germen de malalties que delmen la nostra població y que han adquirit caracter d'endémiques.

En los capítuls de sons pera empleats demanem certes supressions, que un cop estudiat lo funcionament y necessitats de les dependencias municipals, procurarem fer més extenses en anys successius, pero entenem que l'empleat municipal deu estar retribuit com correspongui a la categoria del seu càrreg y a la costum reguladora dels sons en nostra població. Les exigencies de la vida moderna son cada dia majors y'ls empleats municipals no deuen esser de pitjors condició que la generalitat dels obrers reusencs, que venen a augmentar los seus habers a mida que augmenten les necessitats. Pero al ensemps que som partidaris d'una equitativa retribuició als empleats, som partidaris també de que fassin més intens lo seu treball dintre l'horari que regula la jornada en les oficines y despachos particulars.

En conseqüencia, entenem que en la Secretaria municipal deu establirse una nova reglamentació de treball que permeti la supressió de temporers y al ensemps concedir als empleats de la mateixa un augment de son que'ls relievi de dedicarse a altres ocupacions pera defensarse un son ab que viure.

Som enemics decidits de que'ls empleats disfrutin de pluralitat de sons y desitgem que'ls seus habers quedin consignats en una sola partida en lo pressupost.

Com a conseqüencia de lo anteriorment exposat respecte als gastos municipals, si s'aprova la totalitat del projecte de pressupost, presentarem algunes esmenes que, per no causar la més petita perturbació a la Comissió d'Hisenda, no modifiquen en absolut la suma total del pressupost y que d'esser aprovades

en sa totalitat, produirien una economia efectiva de 11.000 pessetes, sense que aquesta economia afectés al plan que té establert l'Ajuntament pels diferents serveis municipals.

Sabem perfectament que les esmentades esmenes resultaran insuficients pera fer viable aquest pressupost; pero com que no hem volgut que la Junta Municipal pogués creure en los firmants un deliberat propòsit d'obstrucció, no proposem aquelles mides radicals que s'imposen pera anar a la definitiva regeneració de l'Hisenda Municipal. Pera aixó es indispensable la renovació absoluta del pressupost y no es aquesta la ocasió oportuna pera intentar-la a iniciativa dels firmants.

La finalitat que perseguim y que volem que quedi ben determinada, deu dividirse en dues parts: Primera. Posar de manifest a la Junta Municipal y per extensió al poble de Reus, que l'orientació economica que's vé seguint, augmenta d'una manera alarmant lo Deute municipal; que l'Ajuntament de Reus se troba en imminent perill de fallida y que'l pressupost que's presenta contribuirá a augmentar aquest deute; y Segona. Que si a pesar de lo manifestat s'aprova la totalitat del pressupost, se tinguin per presentades les esmenes que s'acompanyen ab les quals ens proposem ferlo menys oneros introduint lleugeres modificacions als capituls de gastos deixant aixís esbossada una orientació de sinceritat, de previsió, d'equitat y de justicia que deuen esser les característiques de tot pressupost municipal.

Reus 17 de Desembre de 1912.

P. Cavallé Llagostera.—E. Recasens.—J. Amigó Pujol.—Pere Barrufet.

ESPECTACLES

TEATRO FORTUNY

Temporada d'hivern de 1912 a 1913.—Gran Companyia d'opereta y sarsuela, dirigida pel popular primer actor Ricard Güell y'l mestre director y concertador don Juliá Vivas. Funció pera avuy—2.ª d'abono de la 3.ª serie.—Se posará en escena l'hermosa opereta en tres actes «La novia del teniente».

A les nou en punt.

PREUS DIARIS

	Dies feiners festius	Dies feiners festius
Palcos platea sens entrades	14'—	17'—
Id. principals sense id.	7'—	8'—
Id. segón pis sense id.	4'—	4'50
Butaca platea ab entrada	2'—	2'25
Id. d'anfiteatre ab id.	1'75	2'—
Llaneta de segón pis ab iu.	1'50	1'75
Entrada a Localitat	0'90	0'90
Id. al Paradis	0'55	0'55
Timbre comprés.		

SALA REUS

Escullides sessions de cinematograf tots los dijous, dissaptes y dies festius.

MUSEAL DE REUS

Grans sessions de cine pera avuy, Preus y hores de costum.

Informació Local

Sortida del Sol: A les 7'13. Posta: a les 4'24.

Lluna. Surt a les 12'59.—Se pon a les 1'55.

Sant d'avuy: Sant Nemesi.
Sant de demá: Sant Domingo.

Lo resumit article que publicavem ahir sobre l'interessant afer municipal de la venda d'un carrer al Ajuntament, no ha deixat de produir lo seu efecte en l'opinió, doncs ab ell se tirava per terra l'argument de que era de molt difícil solució lo conflicte plantejat, per quant s'havia d'acudir als Tribunals de justicia, ont l'Ajuntament corria'l perill d'un llarg y costós plet, per raó que tingüés y encara que li donessin tota.

Ara l'Ajuntament ja coneix un medi

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50.--RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON.-TELEFON 76.--BARCELONA

Tots los dies de 12 a 3 concerts.--Los divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent y vegetariá.--Gran menjador pera 500 comensals.--Espléndida iluminació.--Servey esmerat.--Cuyna selecta.--Perruqueria y banys.

ASSAMBLEA NACIONAL

Lo Consell General de l'U. F. N. R. convoca a tots los delegats de l'Assamblea Nacional del partit pera la celebració de la mateixa durant los dies 21 y 22 del corrent. L'Assamblea celebrarà les sessions en lo local de l'Ateneu Gracienc, Salmerón, 29. La primera sessió tindrà lloc a les 4 de la tarda del dia 21.

Barcelona, Desembre 1912. -- Lo Secretari, F. Layret.

ben expeditiu y gens engorros per la seva part: lo carrer existeix y es d'indiscutable propietat del Municipi, doncs a apoderarsen fent enderrocar les tanques que s'hi han construït sense permis extés o formulat en legal forma.

En tot cas, qui haurà d'acudir als Tribunals, si's creu perjudicat en los seus interessos, serà'l senyor Bertrán. No obstant, també haurà de procedir judicialment contra'l venedor, l'Ajuntament, si aquell no s'avé a reintegrar-li la quantitat que hagi cobrat de més en la venda improcedent d'una part de terreny d'un carrer en projecte de propietat del Municipi.

La cosa es clara, d'una claretat meridiana, y per xó l'Ajuntament no més pod y deu seguir un camí de justa y equitativa reparació del error comés en perjudici dels interessos comunals que están baix la seva custodia y administració. Aixís creyém que ho farà.

Ahir vegérem per nostres carrers remats de galls d'indis, donant una nota ben típica de l'època en que'ns trobém.

Rafel Morató Esteve VETERINARI

Clinica: Arraval baix de Jesús, 10.
Domicili: " " " 19, 20

S'han acabat ja les obres d'empedrat de les aceres de les arravals de Sant Pere y Robuster, quines obres desde molt temps se trobaven paralitzades.

La sessió del Ajuntament no pogué celebrarse ahir per no haverhi comparegut majoria de regidors.

S'han sospés fins a l'any nou les oposicions a escoles que s'estaven celebrant a Barcelona.

Diferents opositores han regressat pera passar al costat de ses families les properes festes.

BORRAS-DENTISTA Mercadal, 13. REUS

Ha comensat a publicarse a Mora de Ebre un periódic independent titulat «El Ebro» quin primer número hem rebut.

Li desitjém llarga vida.

En la societat «La Palma» lo proper diumenge, 22 del corrent, se posarà en escena lo drama catalá en 4 actes, de Victoriá Sardou, traduït per En Josep Maria Vila, «La Tosca».

Acabada la representació, se donarà un ball en obsequi a les senyoretas.

Raimunda Farregut * Llevadora * Ha traslladat son domicili de la plassa del Castell, 2, a la de Catalunya, 5, primer, 2.ª.

Demá cumplirà lo primer any de la mort de l'ilustre poeta catalá don Joan Maragall.

Ab aital motiu se renova'l dol de Catalunya per la pérdua del seu fill ilustre.

S'ha aprovat al Congrés lo tractat ab Fransa, que s'ha vingut discutint aquests dies.

Han votat en pro 216 diputats y en contra 22. Aquests eren vots dels republicans, carlins, Pau Iglesias, Senante y Romeo.

Ara está pendent dit tractat de l'aprovació del Senat.

La companyia de M. S. A. ha negat la rebaixa de passatge entre Tarragona y Barcelona, demanada per totes les entitats comercials y econòmiques de la vehina ciutat.

Ostres verdes de Marennes (de 1.ª y 2.ª classe) y d'Arcachón

Se serveixen a preus econòmics en l'acreditat Bar de J. SAGALÁ, carrer de Sant Joan.

Segons alguns senadors catalans dels més autorisats, lo president del Consell ha ofert que demá o demá passat sera llegit en l'alta cambra lo dictámen sobre'l projecte de Mancomunitats.

Tinguis en compte que es propósit decidit del Govern donar per acabades les sessions lo dia 21.

Pera aquesta nit s'anuncia al Teatre Fortuny la segona representació de la opereta en tres actes, «La novia del teniente».

Eduard Recasens Corredor de Comers colegiat. -- Intervenció de tota classe d'operacions als Bancs de la localitat. -- Compra-venta de paper extranger. -- Operacions de banca y borsa. Arraval de Santa Agna, 55. Teléfon 108

SECCIO OFICIAL

Empresa Hidrofórica

La Junta Directiva d'aquesta Societat ha acordat convocar als senyors accionistes pera celebrar Junta general extraordinaria lo dia 22 de desembre actual a les 10 del matí en lo domicili social, carrer Camí d'Alaixar, 18, pis segón, al objecte de tractar y acordar «Destí que podrà donarse al aigua dels minats en l'any o anys successius; facultats que's denen concedir a la Junta Directiva».

De conformitat tot ell ab lo disposat en los articles 15, 16 y 11etra C del 10 dels Estatuts y 19 del Reglament.

Pera acudir a la Junta será necessari la presentació de la papeleta de convocatori que's repartirà als senyors socis; essent admeses les representacions ab arreglo al article 17 dels Estatuts, y si a algun accionista no li fos entregada la corresponent papeleta, podrà reclamar-la a Secretaría los dies 20 y 21 desde les 12 a 18 y 19 a 20.

Reus 14 de Desembre de 1912.--P. A. de la J. D.--Lo President, Ramón Viñella.--Lo Secretari, Pere Badia.

Centre de Lectura

En compliment de lo disposat per l'article 32 del Reglament d'aquesta so-

cietat, se convoca als senyors socis a la Junta general ordinaria que tindrà lloc lo dia 26 dels corrents, a dos quarts d'onze del matí, y quina ordre del dia está, d'avuy en endavant, de manifest en la consergeria del Centre.

Reus 17 Desembre 1912.--P. A. de la J. D.--Lo Secretari, Pere Nolla Ribas.

Institut Pere Mata

S'avis a los senyors obligacionistes d'aquesta Societat que, durant los dies del 16 al 30 del corrent mes, de 9 a 12, se pagarán en la Caixa del Banc de Reus de De comptes y Préstams, los cupons número 18 de l'emissió de 1904 y número 13 de l'emissió de 1906.

Reus 13 Desembre 1912.--P. A. de la J. D.--Lo Secretari, Joan Bové.

Societat «La Palma»

Se posa en coneixement dels senyors socis d'aquesta societat, que'l 22 del actual, de 3 a 5 de la tarda, se celebrarán eleccions pera la renovació de la meitat de la Junta, o siguin los següents càrregs:

President, dos vocals, tesorero y secretari.

Segnidament se donarà lectura del estat de comptes del present any, pera la seva aprovació.

Lo que's comunica pera general coneixement.

Reus 15 Desembre 1912.--P. A. de la J. D.--Lo secretari de torn, Enric Pamies.

REGISTRE CIVIL

INSCRIPCIONS DEL DIA 18 DESEMBRE 1912

NAIXEMENTS

Domingo Bertrán Bonet.--Antonia Vendrell Molas.--Teresa Cugat Pifoll.--Francisco Cubells Sagalá.

DEFUNCIONS

Facunda Montseny Castro, 88 anys, Miró, 17.

MATRIMONIS

Cap.

Informació comercial diaria pera FOMENT

Moviment del Port de Tarragona

DIA 18 DE DESEMBRE DE 1912

dades facilitats per l'Agencia de don E. Fàbregas

Entrades

Cap.

Sortides

«Hiscana» pera Casablanca y escales; ab càrrega general.
«Mannel» pera Sant Carles. Lastre.

Anunci de sortides de vaixells

Dia 19.--«Castilla» pera Marsella; consignatari Mac-Andrews.

Dia 19.--«Grao», pera Liorna, consignatari Masolas.

Dia 19.--«Mannel Espaliu» pera Cete; consignatari Mariné.

Dia 19.--Vazis vaixells pera la costa.

Dia 20.--«Cabo Toriñana», pera Cete y Marsella; consignatari Peres.

Dia 20.--«Ciscar» pera Hamburg; consignatari Mac-Andrews.

Dia 20.--«Sea Belle» pera Londres; consignatari Mac-Andrews.

Dia 24.--«Setubal» pera Noruega; consignatari Boada.

Dia 25.--«Espanya» pera Ambers, consignatari Mac-Andrews.

Dia 28.--«Uranus» pera Holanda; consignatari Ferrer.

Dia 30.--«Arno» pera Dinamarca; consignatari Ferrer.

LA HIDRAULICA REUSENSE de EMILI AULÉS

Gran fábrica de mosaichs hidràulichs

Aquesta fábrica compta a més d'una infinita varietat de dibuixos, en grans existencies de rajoles, lo que li permet poguer servir lo genre en immillorables condicions de duració y permanencia dels colors.

Preus sense competencia.-Camí de Riudoms, 3.-Reus

Companyia Francesa del Gramophone

Representació y dipòsit

R. PERPINYA

Major, 22.-REUS Despaig: 24, pral.

Nous preus. Nous Aparells. Nous Discs.--Relloges. Gramopons.--Discs.--Aparell BEBE. ab quatre Discs, 50 ptes.--Catàlechs gratis.

Borrás-Dentista

Aprovat per la Facultat de Medicina de Madrid

Plassa Constitució (Mercadal), 13, 1.er, 2.ª - REUS

Métode nou y sens dolor pera'l tractament de les dents.--Dents artificials sense paladar, ganxos ni ressorts deixant lo paladar enterament lliure.--Construcció de dentadures de tots sistemes.--Especialitat ab extraccions sense dolor y coronas d'or y porcelana.

Preus econòmiche

Consulta: A Mora d'Ebre los dijous primer y tercer de cada mes
Gratuita de 12 a 1 tots los dies excepte'ls dijous y dies festius

Preus corrents del dia d'ahir

Cereals y llegums

Blat.--Aragó superior a 19'-- ptes. los 55 kilos.
» » mitjà a 17'50 »
» horta a 15'50 »
» Comarca a 18' »

Ordi.--Aragó a 15' » quartera.
» Urgell a 15' »
» Comarca a 10'50 »

Moresch.--Aragó a 15' »
» Comarca a 15' »
» Extranger a 20' » los 100 kilos.

Faves.--Comarca a 15' » quartera.
Favons.--Comarca a 14' »
» Andalusía a 30' »

» Valencia a 15' » los 100 kilos.
Burdanyes.--Comarca a 16' »
Fesols.--Comarca a 15' »

» Urgel, a 15' »
Garrofos a 26 rals quintá.

Situació del mercat. Sostingut.

Farines y despullas

Farina de 1.ª a 43'-- ptes sach de 100 kilos
» redona a 41' id. id.
» 2.ª R. a 33' id. id.
» 2.ª B. a 30' id. id.

Farineta a 19'-- ptes. lo sach de 70 kilos.
Tercerilla a 16'50 id. lo sach de 70 id.
Trita a 29 rals lo sach.

Segó a 22 id.

Situació del mercat. Sostingut.

Esperits

Destilats a vapor de 95 a 96 graus 000 a 000 ptes.
Id. de 94 a 95 » » »
Rectificat de 36 a 97 » » a 130 »
Desnaturalisat de 88 a 90 » » »

Situació del mercat. S'opera normalment, sostenintse'ls preus pel poc vi que's destila.

Vins

Negre superior de 6 l 2 a 7 rals grau.
Id. corrent de 6 a 6 l 2 id.
Blanch superior de 6 3/4 a 7 l 1/4 id.
Id. corrent de 6 a 7 id.

Resat de 6 a 6 l 2 id.
Misteles.--Negra de 50 a 55 ptes. carga
Blanca, de 48 a 52 id.
Granatxa, de 50 a 55 id.
Moscatell, de 60 a 65 id.

Situació del mercat. Encalmat pero ab preus sostinguts, no creyentse en cap baixa important.

Ametlles

Mollar en crosta a 60'50 ptes. sac 50 Ks.
Esperansa 1.ª en gra a 110' » aq. 41.600
» 2.ª » a 105' » »

Comú del país » a 102'50 »
» d'Aragó » a 102'50 »
Llargueta » a 110' »
Planeta » a 135' »

Situació del mercat. Sostingut.

Avellanes

Garbellada a 47'-- ptes. sac 58'4 kilos.
Propietari negreta a 46' »
» embare a 43' »

En gra 1.ª a 78'50 » quintá 41'600
Id. 2.ª a 72' »
Situació del mercat. Tendencia a l'alsa.

Pesca salada

Bacallá:
» Islandia Extra a 48 ptes. los 40 k.
» Id. Faxe 47 »
» Id. primera 46 »
» Noruega 45 »

Nota.--Lo bacallá arribat ab fardos de 50 kg. ha resultat molt acceptable.

Pera la segona quinzena del present mes s'espera lo vapor «Dana», directe, ab carregament d'Islandia, y pera ultims de setmana un vapor de la Línea.

Congre: Los primers arribos de la marca J. M. calitat extra a 29 duros los 40 kg. Classe corrent a 27.

Tunyines: Venda nula, puig es fora d'època. Segueixen algunes existencies en magatzems, pretenent preus elevats.

Sardines:
» Viveros de 36 a 38 ptes. miller.
» Carinos de 36 a 38 »
» Parochas de 6 a 9 »

Preus variats segons calitat en Ayamontes, puig los peixos d'aquesta procedencia, salvo algunes excepcions, fins ara poca estima tenen en lo mercat.

Olis

Fi d'Aragó de 23'-- a 24'-- ptes. canti 15 ks.
Fi d'Urgell » 22'-- a 23'-- rals cortá 3'75 »
Fi del Camp » 22'-- a 23'-- » »
Segona bo » 18'-- a 19'-- » »

Classes fruytes » » a 17'-- » »
De remolta vert » 90'-- a 95 ptes. carga 115 ks.
De remolta groch » 92'-- a 98 » »

Los olis nous d'Aragó y del Camp son molt defectuosos y cucats valen de 17 a 18 pessetas los 15 kg., los nous d'Urgell valen de 17 a 18 ptes. los 15 kg., los dolents o sigui d'olives de terra y de 22 a 25 ptes. los superiors.

IMP. SANJUAN GERMANS.-REUS

¿No volem patir NEURALGIES, MIGRANYES, MAL DE CAIXAL?

Preneu un sello de Migrol Casadevante. Té una acció més rápida y durable que qualsevol altre específic y está constituït per productes que no son nocius a la salut.

Se ven a la Farmacia Serra Arraval de Santa Agna, núm. 80; y Farmacia Nova de N. Batalla-Portal Jesús REUS

Temporada d'hivern

Gastreria Queralt REUS

Temporada d'hivern

Immens assortit de trajos y abrics. Ppeus inverosímils

IBARRA y C. Stat. en Cmta. SEVILLA

LINEA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots los dijous sortida fixa del port de Tarragona pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Cádiz (admetent càrrega pera Ayamonte y Isla Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía-Carri, Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes y San Sebastián. Servey rapit eventual pera Galicia y Nort d'Espanya ab escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao, empleant solsament 14 dies en lo viatge. — S'expedix contaxement directe pera Larca y Sant Esteva Pravia ab transport al vapor "Luarca núm. 3", y pera Dunquerque als vapors de la Companyia Francesa "Donaie y d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unich servey fixe y setmanal pera Cette y Marsella tots los divendres

PROXIMES SORTIDES

Per la Costa d'Espanya	Pera Cette y Marsella
Desembre 19 Vapor Cabo San Vicente	Desembre 20 Vapor Cabo Porriñana
26 " " Oropesa	" " 27 " " Corona
Janer 3 " " Toriñana	Janer 4 " " Peñas
10 " " Corona	" " 11 " " San Sebastián
" " 17 " " Peñas	" " 18 " " Queje

Per més informació al consultiari a Tarragona: En MARIAN PÉREZ. Reat, núm. 30. - Telefon núm. 45

ASSEMBLEA NACIONAL

Lo Consell General de l'U. R. N. R. convoca a tots los delegats de l'Assemblea Nacional del partit per a la sessió extraordinaria que se celebrarà el dia 10 de desembre a les 10 hores del matí en el saló de l'Ateneu Gracienc, Salmirón 20. La primera sessió tindrà lloc a les 4 hores del matí del dia 11 de desembre a les 10 hores del matí.

¡Alerta tot lo món!

Polvo regenerador para fer pondre 3.000 aus al any ab sols deu gallines 3.000 aus

Primer y unich a Espanya (Patent per 20 anys). — Descubriment marvellós. Resultats sorprendents. Ponen tots los dies y en totes les estacions de l'any fins en lo temps més ord de l'hivern: nombrosos testimonis.

REGISTRADA

Dr. Donato Aranjo

AGENT A CATALUNYA: JOAQUÍM FAU Mallorca, 184, BARCELONA

Agent depositari a Reus y sa comarca: **AUGUST PADRÓS FÀBREGAS**, Arraval de Robuster, 20.

De venda en totes les bones droguerías

DESCUBRIMIENTO SENSACIONAL

Curación radical de todas las enfermedades de la piel, de las uñas, de las piernas y del artrismo, reumatismo, gota, dolores, etc., por medio del

Tratamiento de L. RICHELET

SECCION OFICIAL

Antes de la curación / **Después de 15 días del tratamiento**

Memos señalado ya a los lectores de nuestra publicación el descubrimiento sensacional del Sr. RICHELET (farmacéutico-químico) en el tratamiento de las enfermedades de la piel y de la sangre. A continuación indicamos las afecciones que, más particularmente son curadas por este prodigioso tratamiento:

Ecnemas, herpes, impétigos, acnes, sarpullidos, prurigos, rojeces, sarpullidos farináceos, psoriasis, sycosis, de la barba, comezónes, enfermedades del cuero cabelludo, afecciones de la nariz y oídos, lagrimas y eccemas, varicelas de las piernas, enfermedades sífilíticas.

La curación es igualmente segura en los trastornos de la circulación en el hombre y en la mujer, y en el artrismo, reumatismo, gota, dolores, etc.

JAMÁS HA HABIDO UN DESACUERTO

Este maravilloso tratamiento ejerce su acción tanto en el punto donde se localiza el mal como en la sangre, que la deja completamente purificada y regenerada.

El tratamiento de L. Richelet se encuentra en todas las buenas farmacias y droguerías de España, Canarias y Baleares.

Pídase hoy mismo un folleto ilustrado en lengua española al autor Sr. RICHELET, el depositario general en España D. FRANCISCO LOYARTE, droguería, calle San Marcial 33, SAN SEBASTIAN, y será remitido gratuitamente.

L. RICHELET - 13, rue Gambetta, SEDAN (Francia)

DEPÓSITO GENERAL Y VENTA. — Droguería de D. Francisco Loyarte, calle de San Ignacio de Loyola, 3, San Sebastián y en todas las droguerías de España.

Venta en Reus. — A. PUNYED LLOBERAS, calle Llovera, 47. — ANTONIO SERRA, Arrabal de Santa Ana, 80.